

В. В. Гридчина,
канд. наук із соц. комунік.

УДК 17.025: 316.73

Етичні стандарти роботи фотожурналіста: вітчизняні та світові реалії

У статті порушується проблема відсутності в українському законодавстві норм, що регулюють роботу фотожурналіста. Зроблено огляд світових етичних кодексів журналіста. Виділено три групи кодексів: професійні кодекси фотожурналіста; кодекси журналіста, які містять положення, що регулюють або роботу фотожурналіста, або умови розміщення фотографій; кодекси журналіста, де відсутні положення, котрі можуть застосувати фотожурналісти. У статтю включено і систематизовано етичні кодекси першої і другої груп. Наголошено на необхідності створення Українського кодексу етики фотожурналіста. Останнє завдання набуває актуальності через нестандартні умови, за яких працюють журналісти в Україні протягом поточного року (пов'язані спочатку з революційними подіями, а згодом з антитерористичною операцією на Сході країни).

Ключові слова: етичний кодекс журналіста, фотожурналістика, фотографія.

Вступ. Визнання того, що фотографія може містити факти, а не лише бути фактом, є кроком уперед для визнання функціонування фотожурналістики. Адже Закони України, що регулюють діяльність журналістів, зокрема Закон України «Про інформацію» [1], Закон Союзу Радянських Соціалістичних Республік «Про пресу та інші засоби масової інформації» (до речі, і досі чинний в Україні) [2], визначають фотографію як документ (чи засіб збереження документів) або як продукт, що створює інформаційне агентство (Закон України «Про інформаційні агентства») [3]. Натомість у Законі України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» [4] узагалі не згадується про зображальний вид діяльності. Така сама ситуація і з Кодексом професійної етики українського журналіста, прийнятим Національною спілкою журналістів України у квітні 2002 р., в якому зазначено, що «журналіст покликаний постійно працювати над підвищенням власного фахового рівня, плекаючи свою основну зброю – слово...» [5]. Отже, з цього виходить, що кодекс орієнтований на журналістів, які пишуть матеріали, а не фотографують.

Майже всі дослідники журналістики торкаються питань етики, але особливо хотілося б відзначити Т. Приступенко, В. Карпенка, О. Зоріну, В. Іванова, В. Сердюка [6]; та лише в спільній роботі двох останніх науковців є хоч би згадування про ситуації, пов'язані з друкуванням фотовідбитків.

Мета статті – визначити вимоги до роботи фотожурналістів, які висуваються в різних країнах, а отже, наголосити на необхідності приділення більшої уваги роботі фотожурналістів в Україні.

Об'єктом статті є законодавча база України та етичні кодекси різних держав.

Предметом – етичні норми діяльності фотожурналіста (збір інформації, умови розміщення фотоматеріалів).

Методи дослідження. Під час дослідження етичних кодексів різних країн було використано метод порівняльного аналізу.

Результати й обговорення. Усі розглянуті кодекси журналістської етики різних країн, а це більш ніж 30 документів, доцільно поділити на три групи: 1) професійні кодекси фотожурналіста; 2) кодекси журналіста, які містять положення, що регулюють або роботу фотожурналіста, або умови розміщення фотографій; 3) кодекси журналіста, де відсутні положення, які можуть застосувати фотожурналісти. Третя група була відкинута як така, що не містить предмета дослідження, а тому її огляд не включено до статті.

Розглянемо докладніше названі групи етичних кодексів журналіста.

Перша група. До найвідоміших професійних кодексів фотожурналістів належать Кодекс Американської спілки фоторепортерів (США), Етичний кодекс Національної асоціації фоторепортерів (США) та Кодекс етичної практики для фотожурналістів та телеоператорів (Танзанія).

Кодекс Американської спілки фоторепортерів (США) 1992 р. прийняла рада директорів ASMP. У преамбулі до цього кодексу записано: «У 1992 році рада директорів ASMP розробила та прийняла Етичний кодекс ASMP – керівництво щодо етично бездоганного ведення ділових операцій і захисту інтересів професії, фотографів, продавців, службовців, об'єктів зйомки, клієнтів та колег» [7]. У кодексі визначено відповідальність фотографа перед колегами-журналістами, об'єктами зйомки, клієнтами, службовцями, постачальниками, а також особиста відповідальність фотожурналіста за за-

безпечення зніmkів точними підписами; заборону на видозмінення змісту та суті новинної фотографії як фотографом, так і редакцією.

Етичний кодекс Національної асоціації фоторепортерів (США) ухвалила асоціація NPPA 26 жовтня 1999 р. Документ закладає «право суспільства на... отримання правдивої і повної інформації». Етичний кодекс проголошує, що «жодне повідомлення не може бути повним, якщо неможливо посилити чи зробити більш ясним його смислове значення. Фотографії, що використовуються для достовірного показу подій, які відбуваються; для ілюстрації чи для роз'яснення того, що викликає суспільну цікавість, є необхідним засобом точного інформування людей. Фотографії допомагають всім людям, молодим та похилого віку, краще зрозуміти проблеми в суспільстві» [8].

Кодекс етичної практики для фотожурналістів та телеоператорів оприлюднила Рада з питань ЗМІ Танзанії. Він визначає те, чого не повинні робити фотожурналісти й телеоператори. Першим пунктом стоїть «Підробляти реальність. Використання засобів на зразок лінз, фільтрів, поляризаторів і засобів, що спотворюють, накладають кадри, редагують, ретушують, використання комп'ютерних (електронних) і механічних ефектів серйозно спотворює реальність зображення» [9].

Друга група об'єднує етичні кодекси різних країн, у яких є згадка про умови поведінки фотожурналіста чи про умови друку фотографій. Своєю чергою, усі ці кодекси також можуть бути поділені на групи за положеннями, в яких прописані умови роботи з фотоілюстраціями (або умови отримання фотоінформації). На підставі такого підходу виокремлено чотири групи:

I. Етичні кодекси, об'єднані положенням про чесні методи збору інформації (правдивість фотографій та умови підписів).

Етичний кодекс журналістів, прийнятий на 22-ій Асамблеї Асоціації журналістів Хорватії в Загребі 27 лютого 1993 р., містить положення: «Журналіст повинен використовувати лише чесні методи збору інформації, отримання фотографій та документів» [10].

Етичний кодекс Асоціації незалежних журналістів Сербії, прийнятий на Генеральній асамблеї Асоціації незалежних журналістів Сербії 1995 р., містить статтю: «При зборі інформації, документів, фотографій журналіст повинен використовувати лише ті методи, які не суперечать етиці й традиціям журналістики, та враховувати інтереси всіх сторін» [11].

Декларація прав і обов'язків журналіста, яку затвердила Швейцарська федерація журналістів 17 червня 1972 р. в Берні, 16 вересня 1994 р. в Цюриху частково змінила та ухвалила з уточненнями Швейцарська рада з питань друку 21 грудня 1999 р.

Серед обов'язків у декларації зазначено: «Оприлюднювати лише ту інформацію, документи і знімки, джерела яких відомі. Не замовчувати важливу інформацію або її подробиці, не перекручувати суть текстів, документів або фотографій. Обов'язково попереджати про передачу неперевіреної інформації та публікацію фотомонтажів.

Не використовувати нечесні методи отримання інформації, фотографій або документів. Не маніпулювати світлинами й не використовувати їх з метою підтасовки новин. Не займатися плагиатом» [12].

Етичний кодекс журналіста прийнято 28 квітня 1992 р. на конференції Латвійської спілки журналістів.

Розділ «Правила публікації» містить таке зауваження: «Слід виявляти обережність при публікації фотографій поза їх оригінальним контекстом. Маніпуляції в подібних випадках неприпустимі, оскільки це може ввести читачів в оману.

Фотомонтажі повинні бути чітко позначені або містити спеціальний підпис» [13].

II. Кодекси, які містять положення про захист особистісних прав людини та умови оприлюднення фотографій неповнолітніх.

Етичний кодекс журналістів, який прийняла Національна спілка журналістів Угорщини (MUOSZ) в 1994 р., включає лише одне згадування про те, що не можна «необґрунтовано зображати героя репортажу чи його заяви (у контексті чи фотографіях) так, щоб це шкодило його репутації чи порушувало права особистості» [14].

Кодекс журналістської етики 28 листопада 1993 р. в Севільї прийняла Федерація асоціацій іспанської преси; документ містить статтю про неприпустимість фотографування неповнолітніх під час підготовки матеріалу про злочинну діяльність чи питання приватного життя [15].

Кодекс журналістів Македонії, прийнятий 14 листопада 2001 р. в Скоп'ї, містить положення: «Журналіст не повинен фотографувати чи інтерв'ювати дітей до 16 років без згоди батьків чи законних опікунів» [16].

III. Кодекси, які містять обидва положення.

Етичний кодекс Румунського прес-клубу. Стаття 4 містить положення про те, що журналіст повинен поважати приватне життя громадян; він не повинен використовувати заборонені законом методи отримання інформації та фотознімки громадян [17].

Правила-рекомендації щодо нормальної діяльності преси, які прийняв данський парламент і затвердила Національна спілка журналістів, містять таке положення: знімки разом із текстами та кадрами належать до редакційного матеріалу.

Про фотоматеріали згадується у розділі «Учинки, несумісні з нормальною діяльністю

преси»: «Слід максимально тактовно ставитися до постраждалих від злочинів та нещасних випадків, а також до свідків і близьких постраждалих. Підхід до збору та до передачі фото- й відеоматеріалів повинен відрізнятися делікатністю й тактовністю.

Повинна бути дотримана чітка межа між рекламою й редакційним текстом. Публікація останнього, кадрів, фотографій, продиктованих прямим або непрямим комерційними інтересами, припустимі лише за наявності чіткого критерію журналістики на користь такого рішення» [18].

Кодекс журналістської етики Естонії містить три статті стосовно використання зображень, які зводяться до застережень: «Використання цитат, фотографій... у контексті, відмінному від оригінального..., має супроводжуватися пояснювальними підписами»; «світлини, підписи до них, заголовки, врізи та анонси програм не повинні вводити в оману аудиторію». На особливу увагу заслуговує пункт 3.6, присвячений умовам фотографування дітей: «Інтерв'ювати та фотографувати дітей можна, як правило, в присутності чи за згоди батьків або особи, яка відповідає за дитину. Винятки з цього правила можливі у тих випадках, коли інтерв'ю беруть з метою захисту дитини або якщо вона й без того перебуває у центрі уваги громадськості» [19].

Кодекс етики Спілки професійних журналістів США (SPJ), прийнятий у вересні 1996 р. (попередній документ запозичено в Американського товариства редакторів газет 1926 р. У 1973 р. SPJ виробила власний кодекс, який переглянуто в 1984, 1987 й 1996 рр.), спонукальний, при цьому закликає:

«Переконайтеся, що заголовки, сенсаційні новини та рекламні матеріали, фото, відео, аудіо, графіка, звукові фрагменти і цитати відповідають дійсності. Вони не повинні спрощувати події або висвітлювати їх поза контекстом.

Ніколи не спотворювати зміст новинних фотографій або відео. Технічне поліпшення якості зображення завжди допустиме. Підписуйте монтаж і фотоілюстрації.

Мінімізувати шкоду. Будьте чуйними під час збору інформації, публікації інтерв'ю або фотографій людей, постраждалих від трагедії чи в скорботі» [20].

У *Кодексі журналістів Республіки Словенія*, прийнятому у 1993 р., наголошено на неприпустимості «використання незаконних і нечесних прийомів під час пошуку та збору інформації, свідчень і світлин».

У принципі 2.2 кодексу «Символічна ілюстрація» зазначається, що у випадку, коли «ілюстрація може бути сприйнята як реальне відображення дійсності, а вона такою не є, рекомендується супроводжувати поясненням: «Допоміжна або додаткова ілюстрація», «Ілю-

страція у стилізованій манері (художнє оформлення тексту)», «Фотомонтаж або інші видозміни оригіналу».

...Використання незаконних і нечесних прийомів під час пошуку та збору інформації, свідчень і світлин суперечить цьому Кодексу».

Принцип 8.1 кодексу «Зазначення імен, публікація зображень і фотографій» наголошує, що «як правило, у репортажах про нещасні випадки, розслідування і судові процеси не слід указувати імена та публікувати зображення і фотографії осіб, які стали причиною або жертвою нещасних випадків.

У кожному окремому випадку необхідно зробити обдуманий вибір між суспільним інтересом і правами конкретної людини.

Особливого захисту потребують інтереси жертв актів агресії та злочинів, а також члени сімей осіб, яким інкримінується скоєння злочинів» [21].

Кодекс поведінки журналіста прийняли у квітні 1997 р. Спілка кіпрських журналістів, Асоціація видавців газет і журналів, а також власники електронних ЗМІ.

Фотодіяльність у кодексі згадується в межах розділу «Приватне життя», а саме: «Слід поважати репутацію і приватне життя кожної людини. Втручання в приватне життя громадян і розслідування пов'язані з цим, що здійснюються без згоди, зокрема фотографування приватної власності і збирання інформації за допомогою підслуховувальної апаратури – неприпустимі. Публікація отриманих такими методами матеріалів може бути виправдана лише в особливих випадках і винятково суспільним інтересом.

Проведення журналістських розслідувань, зйомка та публікація фотографій/зображень людей у лікарнях і аналогічних установах повинні здійснюватися обачно і після отримання дозволу, в якому зазначаються відповідні умови, а також особистість журналіста».

Розділ «Отримання інформації» містить застереження: «Як правило, журналісти не повинні видавати себе за інших людей і вдаватися до інших обманних методів для отримання інформації або знімків/фотографій.

Журналісти не користуються методами залякування чи шантажу для отримання інформації або знімків/фотографій» [22].

Етичний кодекс литовських журналістів 25 березня 1996 р. прийняли та доповнили Литовська спілка журналістів, Литовська асоціація журналістів, Асоціація періодичних видань, Асоціація Литовського радіо і телебачення, Литовське радіо і телебачення, Литовський центр журналістики. У статті 56 зазначається, що «журналісти не повинні публікувати видозмінені фотографії та недостовірні підписи до них, що можуть образити зображених на знімках людей. Журналісти не повинні передавати

аудіо- та відеоматеріали, які спотворюють погляди співрозмовника або викладені ним факти. Це положення не поширюється на публікацію карикатур, шаржів і комічних сюжетів». А в статтях 47 та 48 ідеться про те, що журналіст і видавець не повинні втрачати почуття міри при публікації фотографій із місць катастроф, нещасних випадків та актів насильства. Це може образити почуття близьких потерпілих і завдати душевних травм найбільш чутливим та вразливим читачам і глядачам. Забороняється публікувати фотографії осіб при смерті [23].

Грузинський кодекс журналістської етики був підготовлений у березні 2001 р. Незалежною асоціацією журналістів Грузії і містить такі положення:

«2.1. Будь-які інформаційні матеріали (відео-, аудіо-, фото-, тексти тощо) слід уважно і ретельно перевіряти, щоб не допускати перекручування інформації. Будь-які припущення або чутки підлягають обов'язковій перевірці.

2.2. Не підкріплені документами ілюстрації, змінені фото-, відео- та інші матеріали, здатні ввести громадян в оману, повинні супроводжуватись відповідними поясненнями.

3.2. Журналіст не повинен удаватися до незаконних дій щодо отримання інформації, фотографій і новин.

6.3. Особливу увагу слід приділяти висвітленню злочинів, скоєних неповнолітніми.

Принцип турботи про майбутнє молодих людей обмежує можливість журналіста в тому, що стосується публікації імен неповнолітніх злочинців і їхніх фотографій. Це правило можна застосувати і до тих випадків, коли потерпілим є підліток» [24].

IV. Етичні кодекси, які досить повно визначають умови діяльності фотожурналіста. До цієї групи входять кодекси Швеції та Великобританії:

Етичний кодекс для роботи працівників преси, радіо і телебачення (Швеція), який прийняла в 1978 р. Рада із взаємодії преси (із поправками 1995 р.), визначає правила публікації фотоматеріалів:

- *забезпечення достовірності інформації.* «Переконайтеся в автентичності фотографій. Слідкуйте за точністю ілюстрацій і графіків та за використанням їх у правильному контексті»;

- *застереження при використанні фотографій.* «Монтаж, електронна трансформація фотографій і підписи до них не повинні ввести читача в оману і викликати хибні уявлення. Обов'язково подайте до зміненої фотографії чи фотомонтажу відповідне роз'яснення»;

- *застереження щодо оприлюднення особистості.* «Якщо не передбачається зазначити ім'я людини, треба утриматися від публікації її фотографії... Уся відповідальність за розміщення імені та світлина повністю лежить на особі, яка їх оприлюднила»;

- *отримання матеріалів.* «Не фальсифікуйте інтерв'ю чи фотографії. Будьте уважні при фотографуванні й використанні знімків; особливо це стосується місця події чи злочину. Поважайте авторське право, а також правила цитування й права на фотографії»;

- *правила проти редакційної реклами.* «При використанні для фотографування автомобілів, човнів, одягу, меблів, кухонного обладнання тощо згадуйте ім'я виробників, дилерів та модельєрів лише в тому випадку, коли цього потребує смисл чи контекст журналістського матеріалу» [25].

Етичний кодекс Комісії зі скарг на пресу (Великобританія) ратифікували 1 серпня 2007 р. Варто зазначити, що попередній кодекс від 1999 р. містив більше положень щодо роботи фотографів.

Першим пунктом кодексу є «Точність»: «Газети та періодичні видання повинні дбати про те, щоб не публікувати неточних, оманливих або перекручених матеріалів, зокрема фотознімків».

Пункт 3. «Конфіденційність». У другому підпункті цього пункту зазначається, що «неприпустимо фотографувати людей у приватних місцях без їхньої згоди. (Приватні місця – це місця громадської або приватної власності, де людина має право вважати себе захищеною від сторонніх поглядів)».

Пункт 4 «Домагання». Тут у підпункті 2 зазначається: «Вони (журналісти) не повинні продовжувати телефонувати, ставити питання, переслідувати або фотографувати людей після того, як їх просили припинити це робити; вони не повинні залишатися на території приватних володінь після того, як їх попросили звідти вийти, і не повинні, залишаючись зовні, вести спостереження».

Пункт 6 «Діти» містить кілька положень, присвячених фотографуванню. У підпункті 2 йдеться про те, що «журналісти не повинні інтерв'ювати або фотографувати дітей, молодших за 16 років, із питань, що стосуються їхнього власного добробуту або добробуту інших дітей, за відсутності батьків чи дорослих, які несуть за них відповідальність»; у підпункті 3: «Учні не можуть бути опитані або сфотографовані в школі без дозволу шкільної адміністрації»; і у підпункті 5 зазначається, що «редактори не повинні використовувати популярність, славу або становище батьків чи опікунів як єдине виправдання публікації подробиць особистого життя дитини».

У *пункті 10 «Таємні пристрої та прийоми»* наголошується, що «преса не повинна прагнути отримати або опублікувати матеріал, зроблений за допомогою прихованих камер чи таємних підслуховувальних пристроїв, шляхом перехоплення приватних чи мобільних телефонних дзвінків, повідомлень, електронних

листів або несанкціонованого вилучення документів, фотографій, чи шляхом доступу до цифрової особистої інформації без згоди» [26].

Етичний кодекс редакції «Гардіан» / «The Guardian» (Великобританія) в окремих положеннях посилається на Етичний кодекс Комісії зі скарг на пресу (Великобританія). Наприклад, щодо фотографування неповнолітніх дітей. Але водночас містить власні положення щодо вимог до роботи з фотографіями. Зокрема, «вдосконалені або змінені за допомогою комп'ютерної обробки фотографії, монтажні та ілюстрації повинні чітко позначатися як такі».

Також у параграфі про «Конфлікт інтересів» зазначається, що «штатні співробітники не повинні ні писати про людей, із ким вони або пов'язані узами кровної спорідненості чи шлюбу, або мають близькі особисті, фінансові чи романтичні стосунки, ні фотографувати таких людей чи оцінювати їх» [27].

За скрутного становища, в якому перебуває наша країна, як ніколи, постає питання етичного висвітлення подій. Із листопада 2013 р. й дотепер журналісти працюють в Україні в нестандартних умовах. Це пов'язано спочатку із революційними подіями, а нині з антитерористичною операцією на Сході країни. Тому надзвичайно актуальною стає відповідальність журналіста за інформацію, яку він передає. Наскільки є припустимим, коли всеукраїнські видання на першій шпальті друкують, наприклад, фотознімки загиблих Небесної сотні? На думку спадає пункт Литовського кодексу журналістів, де в розділі «Захист честі, гідності і права на приватне життя» зазначається, що «журналіст і видавець не повинні втрачати почуття міри». Необхідно пам'ятати, що можна «образити почуття близьких потерпілих і завдати душевних травм найбільш чутливим і вразливим читачам та глядачам». Така сама ситуація і з кадрами із зони АТО. Напевно, саме тому в Кодексі етики Спілки професійних журналістів США (SPJ) є розділ «Мінімізація шкоди», який нагадує всім, «що збір та поширення інформації можуть завдати шкоди чи спричинити дискомфорт. Гонитва за новинами не є ліцензією на зарозумілість» [20]. Хочеться додати: особливо, коли йдеться про воєнний час.

За тієї ситуації, яка склалася, надзвичайно гостро постає питання створення етичного кодексу журналіста (фотожурналіста), який би не лише визначав норми роботи журналіста, а й захищав особистісні права споживача (аудиторії). Необхідно скористатись нормами, закріпленими у вже існуючих етичних стандартах, для вироблення власного кодексу, тим паче, що Україна прагне долучитися до європейської спільноти.

Висновки. Статтю хотілося б завершити передостаннім пунктом Етичного кодексу Національної асоціації фоторепортерів (США), в якому наголошується, що «жоден етичний

кодекс не може передбачити всі ситуації, що виникають, тому здоровий глузд і тверезе судження необхідні при застосуванні етичних принципів».

1. Закон України «Про інформацію». Документ 2657-12, редакція від 02.03.2014 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (02.06.2014).

2. Закон Союзу Радянських Соціалістичних Республік «Про пресу та інші засоби масової інформації». Документ v1552400-90, редакція від 01.08.1990 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v1552400-90> (02.06.2014).

3. Закон України «Про інформаційні агентства». Документ 74/95-вр, редакція від 19.04.2014 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр> (02.06.2014).

4. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні». Документ 2782-12, редакція від 19.04.2014 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2782-12> (02.06.2014).

5. Кодекс професійної етики українського журналіста [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.cje.org.ua/codecs/43/> (02.06.2014).

6. Іванов В. Журналістська етика : підручник / В. Іванов, В. Сердюк ; передм. В. П. Мостового. – К. : Вища шк., 2007. – 231 с.

7. The ASMP Member Code of Ethics [Електронний ресурс]. – URL: <http://asmp.org/articles/member-code-ethics.html> (02.06.2014).

8. NPPA Code of Ethics [Електронний ресурс]. – URL: https://nppa.org/code_of_ethics (02.06.2014).

9. Tanzania – Code of Ethical Practice for media photographers and video producers [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.mediawise.org.uk/tanzania-8/> (02.06.2014).

10. Croatia Code: Code of the Croatian Journalists' Association [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.rjionline.org/MAS-Codes-Croatia-CJA> (02.06.2014).

11. Serbia Code: Ethics Code of the Independent Journalists' Association of Serbia Association [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.rjionline.org/MAS-Codes-Serbia-Independent-Journalists%20> (02.06.2014).

12. Declaration of the Duties and Rights of a Journalist [Електронний ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/switzerland/declaration_of_the_duties_and_rights_of_a_journalist (02.06.2014).

13. Latvia Code: Latvian Union of Journalists Code of Ethics [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.rjionline.org/MAS-Codes-Latvia-Ethics> (02.06.2014).

14. Ethical Code of the National Association of Hungarian Journalists [Електронний ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/hungary/ethical_code_of_the_national_association_of_hungarian_journalists (02.06.2014).

15. Deontological Code for the Journalistic Profession [Електронний ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/spain/deontological_code_for_the_journalistic_profession (02.06.2014).

16. *Principles of Conduct* [Электронный ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/macedonia/principles_of_conduct (02.06.2014).
17. *Romania Code: The Ethical Code of the Romanian Press* [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.rjionline.org/MAS-Codes-Romania-Press-Club> (02.06.2014).
18. *The National Code of Conduct* [Электронный ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/denmark/the_national_code_of_conduct (02.06.2014).
19. *The Code of Ethics for the Estonian Press* [Электронный ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/estonia/the_code_of_ethics_for_the_estonian_press (02.06.2014).
20. *SPJ Code of Ethics Press* [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.spj.org/ethicscode.asp> (02.06.2014).
21. *Slovenia Code: Code of Journalists of the Republic of Slovenia* [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.rjionline.org/MAS-Codes-Slovenia-Journalists> (02.06.2014).
22. *Journalists' Code of Practice* [Электронный ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/cyprus/journalists039_code_of_practice (02.06.2014).
23. *Code of Ethics of Lithuanian Journalists and Publishers* [Электронный ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/lithuania/code_of_ethics_of_lithuanian_journalists_and_publishers (02.06.2014).
24. *Code of Journalistic Ethics* [Электронный ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/georgia/code_of_journalistic_ethics (02.06.2014).
25. *Code of Ethics for the Press, Radio and Television* [Электронный ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/sweden/code_of_ethics_for_the_press_radio_and_television (02.06.2014).
26. *Editors' Code of Practice* [Электронный ресурс]. – URL: http://ethicnet.uta.fi/united_kingdom/editors039_code_of_practice (02.06.2014).
27. *The Guardian's Editorial Code* [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.theguardian.com/info/guardian-editorial-code> (02.06.2014).

Подано до редакції 20. 09. 2014 р..

Grydechyna Viktoriya. Ethical standards of photojournalist: domestic and global realities.

The article is devoted to the problem of the absence of Ukrainian legislation to regulate the activity photojournalist. This presents the review of international codes of ethics of journalists. There are three groups of codes: codes of professional photojournalist; Journalist codes that contain provisions governing work of photojournalist or the conditions of photo publishing; codes journalist where there are no provisions that can be applied photojournalists. This article includes of the ethical codes of the first and second groups. There is the necessity of creating a Code of ethics ukrainian photojournalist. The latter gets relevance in non-standard working conditions of journalists in Ukraine during the current year (it is connected first with the revolutionary events, and then the actions of the anti-terrorist operation in the east.)

Keywords: journalist code of ethics, photojournalism, photography.

Гриджина В. В. Этические стандарты работы фотожурналиста: отечественные и мировые реалии.

В статье поднимается проблема отсутствия в украинском законодательстве норм, регулирующих работу фотожурналиста. Сделан обзор мировых кодексов журналистской этики. Выделены три группы кодексов: профессиональные кодексы фотожурналиста; кодексы журналиста, содержащие положения, регулирующие или работу фотожурналиста, или условия размещения фотографий; кодексы журналиста, где отсутствуют положения, которые могут быть применены фотожурналистами. В статью включены и систематизированы этические кодексы первой и второй групп. Отмечена необходимость создания Украинского кодекса этики фотожурналиста. Последнее задание приобретает актуальность в нестандартных условиях работы журналистов в Украине на протяжении текущего года (это связано сначала с революционными событиями, а затем с анти-террористической операцией на Востоке страны).

Ключевые слова: этический кодекс журналиста, фотожурналистика, фотография.